

Наредба № 33 за индивидуалните заявления за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд

**Раздел I
Общи положения**

Чл. 1. С тази наредба се уреждат:

1. редът за подаване на индивидуално заявление за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване;
2. редът за подаване на индивидуално заявление за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд;
3. изискванията към формата и съдържанието на заявленията по т. 1 и 2.

Чл. 2. При или по повод избор на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване при условията и по реда на тази наредба пенсионноосигурителните дружества, техните акционери, осигурителните посредници или други лица не могат да предоставят, да предлагат или да обещават под каквато и да е форма специални привилегии, подаръци, услуги или други облаги на подлежащите на осигуряване лица, съответно на лицата, възобновяващи осигуряването си в универсален пенсионен фонд.

Раздел II

Ред за подаване на заявление за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и изисквания към неговата форма и съдържание

Чл. 3. (1) Лице, за което първоначално е възникнало задължение за осигуряване в универсален пенсионен фонд, подава в срока по чл. 137, ал. 11 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) индивидуално заявление по образец съгласно приложение № 1 до пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който желае да участва.

(2) Със заявлението по ал. 1 лицето посочва начина, по който да се управляват средствата му, като посочи подфонд или режим на управление и автоматично прехвърляне на средствата им в подфонд съобразно възрастта им по чл. 137, ал. 13 от КСО (режим съобразно възрастта).

(3) Лице, за което е възникнало задължение за осигуряване в професионален пенсионен фонд, подава в срока по чл. 140, ал. 3 от КСО индивидуално заявление по образец съгласно приложение № 2 до пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който желае да участва.

(4) Заявленията по ал. 1 и 3, наричани по-нататък „заявления за участие“, се отпечатват в един екземпляр двустранно и във формат А4. На гърба на всяко заявление се отпечатват указания за попълването му, съгласно приложения № 1 и 2.

(5) Когато заявленията за участие по ал. 1 и 3 се подават на хартиен носител, подписът на лицето се удостоверява с нотариална заверка. Когато заявлението за участие се съставя като електронен документ, той се подписва от осигуреното лице с квалифициран електронен подпис.

Чл. 4. (1) Заявленията за участие се подават до пенсионноосигурителното дружество от осигуреното лице чрез служител на пенсионноосигурителното дружество или осигурителен посредник, съответно чрез упълномощено лице от осигурителен посредник - юридическо лице или като електронен документ.

(2) Преди приемане на заявление по чл. 3, ал. 1 и сключване на осигурителния договор служителят на пенсионноосигурителното дружество или осигурителният посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице:

1. предоставя на лицето, което възнамерява да подаде заявление:

а) актуална писмена информация с основните характеристики на универсалния пенсионен фонд и подфондовете в него, съгласно приложение № 3;

б) въпросник за преценка на степента на допустимия за лицето инвестиционен риск;

2. запознава лицето с резултатите от преценката по т. 1, буква „б” и го консултира при избора на подфонд с подходящ инвестиционен профил;

3. оказва съдействие на лицето при извършване на всички действия, свързани с подаване на заявлението, за да се избегне увреждане на интересите му.

(3) Когато заявлението по чл. 3, ал. 1 се съставя като електронен документ, то се подава от осигуреното лице по електронна поща, посредством интернет страницата или онлайн платформа на дружеството. Предоставянето на информацията, въпросника, запознаването с резултатите и консултирането по ал. 2 се извършват чрез интернет страницата, онлайн платформата или съобщения по електронната поща. Пенсионноосигурителното дружество предоставя възможност при поискване на осигуреното лице да получи консултация от негов служител или осигурителен посредник, съответно от упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, в работно време.

(4) При подаване на заявление по чл. 3, ал. 3 служителят на пенсионноосигурителното дружество или осигурителният посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, оказва съдействие на лицето при извършване на всички действия, свързани с подаване на заявлението, с цел защита правата и интересите му, и му предоставя актуална писмена информация по образец съгласно приложение № 4.

(5) Когато заявлението по чл. 3, ал. 3 се подава като електронен документ ал. 3 се прилага съответно.

(6) Служителят на пенсионноосигурителното дружество се легитимира пред осигуреното лице със служебна карта, а осигурителният посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице - с документа по чл. 123г, ал. 12 от КСО.

(7) Пенсионноосигурителното дружество не приема и връща заявление за участие, когато:

1. заявлението е подадено на хартиен носител без нотариална заверка на подписа;

2. електронно заявление, което не е подписано с квалифициран електронен подпис;

3. заявление за участие с непълнени данни и/или с поправки, когато в резултат на тези непълноти и поправки:

а) не може да бъде идентифицирано лицето, подало заявлението;

б) не може да бъде установен направения избор за начина, по който да се управляват средствата му, и/или

в) не могат да бъдат вписани в регистъра данните по чл. 9, ал. 4.

(8) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно да уведоми лицето за конкретната причина, поради която заявлението му за участие не е прието.

(9) Едновременно с подаване на заявлението осигуреното лице подписва осигурителен договор с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който желае да участва.

(10) Когато заявлението за участие е подадено на хартиен носител служителят или осигурителният посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, предоставя на лицето входящия номер и дата, удостоверява приемането му с име, длъжност и подпис, съответно с име, служебен номер и подпис за осигурителен посредник и попълва определените за дружеството данни. Оригиналът на заявлението остава

за пенсионноосигурителното дружество. При поискване от лицето служителят или осигурителният посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, е длъжен да му предостави заверено копие от подаденото заявление с вписан входящ номер. Пенсионноосигурителното дружество изпраща на Националната агенция за приходите (НАП) до 20-то число на текущия месец уведомление, подписано с квалифициран електронен подпис съдържащо данни за лицата по ал. 9, определени в договора по чл. 159, ал. 8 от Кодекса за социално осигуряване.

(11) Когато заявлението за участие е подадено като електронен документ, заявлението и договорът, подписани с квалифициран електронен подпис от лицето, което е приело заявлението, се изпращат незабавно след получаване на заявлението на електронната поща на осигуреното лице, посочена в заявлението или в електронния му подпис, в случай че няма посочена в заявлението, съответно - на първия работен ден след тази дата при подаване на заявлението в извънработно време или в неработен ден. Уведомленията за приетите заявления се изпращат до НАП по реда и в сроковете на ал. 10.

(12) Националната агенция за приходите проверява данните в уведомленията, получени по реда на ал. 10 и 11, и в тримесечен срок:

1. вписва в електронен регистър лицата, които подлежат на осигуряване във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване;

2. изготвя списък на лицата, за които е установено, че не подлежат на осигуряване във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

(13) Националната агенция за приходите изпраща по електронен път на пенсионноосигурителното дружество в договорен с него срок списъка по ал. 12, т. 2. Пенсионноосигурителното дружество уведомява лицата, чиито заявления са невалидни, по електронна поща, с писмо или чрез осигурителен посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице - писмено срещу подпис, в седемдневен срок от получаването на списъка от НАП.

Раздел III

Ред за подаване на заявление за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд

Чл. 5. (1) Лице, което желае да възобнови осигуряването си в универсален пенсионен фонд при условията на чл. 124а, ал. 1 и 2 от КСО, подава индивидуално заявление по образец съгласно приложение № 5 до пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който иска да участва.

(2) Със заявлението по ал. 1 лицето посочва начина, по който желае да се управляват средствата му, като посочи конкретен подфонд или режим съобразно възрастта.

(3) Заявленията по ал. 1, наричани по-нататък „заявления за възобновяване на осигуряването“, се отпечатват в един екземпляр във формат А4. На гърба на всяко заявление се отпечатват указания за попълването му.

(4) Когато заявлението за възобновяване на осигуряването се подава на хартиен носител, подписът на лицето се удостоверява с нотариална заверка. Когато заявлението се съставя като електронен документ той се подписва от осигуреното лице с квалифициран електронен подпис.

(5) Заявлението за възобновяване на осигуряването се подава от лицето до пенсионноосигурителното дружество чрез служител на дружеството или чрез осигурителен посредник, съответно чрез упълномощено лице от осигурителен посредник - юридическо лице или като електронен документ.

(6) При подаване на заявление за възобновяване на осигуряването служителят или осигурителният посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице:

1. преди приемане на заявлението и сключване на осигурителния договор предоставя на лицето, което възнамерява да подаде заявление:

а) актуална писмена информация с основните характеристики на универсалния пенсионен фонд и подфондовете в него, съгласно приложение № 6;

б) въпросник за преценка на степента на допустимия за лицето инвестиционен риск.

2. запознава лицето с резултатите от преценката по т. 1, буква „б” и го консултира при избора на подфонд с подходящ инвестиционен профил;

3. оказва съдействие на лицето при извършване на всички действия, свързани с подаване на заявлението, за да се избегне увреждане на интересите му.

(7) Когато заявлението за възобновяване на осигуряването се подава като електронен документ разпоредбите на чл. 4, ал. 3 и 6 се прилагат съответно.

(8) Пенсионноосигурителното дружество не приема и връща заявление за възобновяване на осигуряването, когато:

1. заявлението е подадено на хартиен носител без нотариална заверка на подписа;

2. електронно заявление, което не е подписано с квалифициран електронен подпис;

3. заявление с непълнени данни и/или с поправки, когато в резултат на тези непълноти и поправки:

а) не може да бъде идентифицирано лицето, подало заявлението;

б) не може да бъде установен направеният избор за начина на управление на средствата му и/или

в) не могат да бъдат вписани в регистъра данните по чл. 9, ал. 5.

(9) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно да уведоми лицето за конкретната причина, поради която заявлението му за възобновяване на осигуряването не е прието.

(10) Служителят на пенсионноосигурителното дружество или осигурителният посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, приема заявлението за възобновяване на осигуряването, поставя му входящ номер и дата, които предоставя на лицето и попълва определените за дружеството данни.

(11) Когато заявлението е подадено:

1. на хартиен носител – служителят удостоверява приемането му с име, длъжност и подпис, а осигурителният посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник-юридическо лице, с име, служебен номер и подпис. При поискване от осигуреното лице, лицето приело заявлението е длъжно да му предостави заверено копие от подаденото заявление с вписан входящ номер и дата, а оригиналът на заявлението остава за пенсионноосигурителното дружество;

2. като електронен документ - електронно копие от него и сключения осигурителен договор, подписани с квалифицирания електронен подпис на лицето, което е приело заявлението, се изпращат незабавно след получаване на заявлението, на електронната поща на осигуреното лице, посочена в заявлението или в електронния му подпис, в случай че няма посочена в заявлението, съответно - на първия работен ден след тази дата при подаване на заявлението в извънработно време или в неработен ден.

(12) Едновременно с подаване на заявлението за възобновяване на осигуряването лицето подписва и осигурителен договор с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който желае да участва. Договорът поражда действие от първо число на месеца, следващ месеца на подаване на заявлението по ал. 1, при условие че са изпълнени изискванията на чл. 124а, ал. 1 и 2 от КСО.

(13) Пенсионноосигурителното дружество предоставя на НАП информация за приетите заявления за възобновяване на осигуряването в срока по чл. 11, ал. 2 от Наредбата за реда за избор на осигуряване, внасяне и разпределяне на задължителните осигурителни вноски, вноските за Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ и за обмен

на информация, приета с ПМС № 175 от 2018 г. (ДВ, бр. 70 от 2018 г.) (Наредбата за реда за избор на осигуряване).

(14) След проверка на получената по ал. 13 информация НАП изпраща на пенсионноосигурителното дружество информация относно заявленията, които са невалидни, в срока по чл. 11, ал. 3 от Наредбата за реда за избор на осигуряване. Пенсионноосигурителното дружество уведомява лицата с невалидни заявления, като посочва и основанието за това, с по електронна поща, с писмо или чрез служител или осигурителен посредник - писмено срещу подпис в седемдневен срок след получаване на информацията от НАП.

(15) Прехвърлянето на средствата за лицата с валидни заявления се извършва от НАП в срока по чл. 11, ал. 5 от Наредбата за реда за избор на осигуряване.

Раздел IV Други задължения

Чл. 6. Лицата са длъжни да уведомяват пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, в който се осигуряват, за всяка промяна в личните данни, записани в подаденото от тях заявление за участие, съответно - заявление за възобновяване на осигуряването.

Чл. 7. Пенсионноосигурителните дружества публикуват на интернет страницата си актуална информация за адресите на офисите си, образците на заявленията за участие и за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд, на сключваните във връзка с тях осигурителни договори и актуалните документи с основна информация за осигурените лица.

Чл. 8. Пенсионноосигурителното дружество упражнява контрол върху дейността на осигурителните посредници за спазване на изискванията на тази наредба. Службата за вътрешен контрол на дружеството уведомява неговите управителни органи за всяко констатирано нарушение на наредбата.

Раздел V Регистри

Чл. 9. (1) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно да води електронен регистър на подадените заявления за участие за всеки управляван от него фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, осигуряващ уникален входящ номер на всяко заявление.

(2) Пенсионноосигурителното дружество, управляващо универсален пенсионен фонд, е длъжно да води електронен регистър на подадените заявления за възобновяване на осигуряването, осигуряващ уникален входящ номер на всяко заявление.

(3) Вписването на заявленията по ал. 1 и 2 в електронните регистри се извършва в срок до три работни дни от деня на подаване на съответното заявление.

(4) Всеки регистър по ал. 1 съдържа следните данни:

1. входящ номер и дата на подаване на заявлението в дружеството;
2. дата на вписване на заявлението в регистъра;
3. начин на подаване - на хартиен носител или като електронен документ;
4. имената по документ за самоличност на лицето, подало заявлението, ЕГН и номер на личната му карта (аналогични данни за чуждестранно лице);
5. имената по документ за самоличност и ЕГН (аналогични данни за чуждестранно лице) на осигурителния посредник, съответно на упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, когато заявлението е подадено чрез посредничеството му;
6. дата, на която уведомлението по чл. 4, ал. 10 или 11 е изпратено на НАП;

7. дата на нотариалната заверка на заявлението за участие и данни за лицето, което я е извършило (име, номер, район на действие и населено място);

8. данни за избория от лицето подфонд в универсалния пенсионен фонд, съответно подфонда, при избор на режим съобразно възрастта;

9. номер и дата на осигурителния договор;

10. забележки по вписаните обстоятелства.

(5) Регистърът по ал. 2 съдържа съответните данни по ал. 4, т. 1 - 5, 7, 8 и 10, както и:

1. дата, на която пенсионноосигурителното дружество е подало в НАП информация за приетото заявление за възобновяване на осигуряването;

2. информация за валидността на заявлението и датата, на която тя е предоставена от НАП;

3. дата на писменото уведомление от пенсионноосигурителното дружество по чл. 5, ал. 14, изр. второ;

4. номер и дата на сключения с лицето осигурителен договор и датата, на която той поражда действие.

(6) Електронните регистри се водят от определени с писмена заповед служители в съответствие с наредбата по чл. 123ж, ал. 1 от КСО.

Допълнителна разпоредба

§ 1. Копията на документите, които се предоставят на осигурените лица по реда на тази наредба се заверяват съгласно изискванията на § 1б, ал. 2 от допълнителните разпоредби на КСО.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 2. Заявленията за първоначален избор и за възобновяване на осигуряването, подадени до 31 декември 2026 г. се разглеждат по досегашния ред.

§ 3. Наредба № 33 от 19.09.2006 г. за индивидуалните заявления за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд (обн. ДВ. бр. 83 от 2006 г., изм. и доп. бр. 57 и 64 от 2012 г., бр. 67 от 2014 г., бр. 62 от 2016 г., бр. 10 и 94 от 2018 г., бр. 41 от 2019 г. и бр. 54 от 2021 г.) се отменя.

§ 4. Наредбата влиза в сила от 1 януари 2027 г.

§ 5. Наредбата се издава на основание чл. 124а, ал. 6, чл. 137, ал. 11 и чл. 140, ал. 3 от КСО, във връзка с § 192 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социалното осигуряване (ДВ, бр. 27 от 2026 г.), и е приета с решение №.....на Комисията за финансов надзор.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ВАСИЛ ГОЛЕМАНСКИ

Приложение № 1
към чл. 3, ал. 1

ВАЖНО: ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНОТО ДРУЖЕСТВО Е ДЛЪЖНО ЧРЕЗ ПОПЪЛВАНЕ НА ВЪПРОСНИК ОТ ВАША СТРАНА ДА ПРЕЦЕНИ СТЕПЕНТА НА ДОПУСТИМИЯ ЗА ВАС ИНВЕСТИЦИОНЕН РИСК, ДА ВИ ЗАПОЗНАЕ С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ТАЗИ ПРЕЦЕНКА И ДА ВИ КОНСУЛТИРА ПРИ ИЗБОРА НА ПОДФОНД С ПОДХОДЯЩ ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРОФИЛ, ПРЕДИ ПОДПИСВАНЕ НА ЗАЯВЛЕНИЕТО И ОСИГУРИТЕЛНИЯ ДОГОВОР, КАКТО И ДА ВИ ПРЕДОСТАВИ ДОКУМЕНТ С „ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА“. ТЯ ЩЕ

2. Известно ми е, че при подаване на повече от едно заявление ми подлежа на служебно разпределение в регистрираните професионални пенсионни фондове по начин и ред, определени в инструкция, издадена от Националната агенция за приходите и Комисията за финансов надзор.

Осигурено лице: _____
(подпис)

**Попълва се от осигурителен посредник (в т.ч. лице, упълномощено от посредник – юридическо лице) или от служител на дружеството, приел заявлението:*

Име и фамилия _____

Служебен номер/длъжност _____ Подпис : _____

МОЛЯ НЕ ПОПЪЛВАЙТЕ, ПРЕДИ ДА СТЕ ПРОЧЕЛИ УКАЗАНИЯТА НА ГЪРБА!

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ЗАЯВЛЕНИЕТО

1. Заявлението се попълва четливо, с печатни букви при спазване на очертанията на полетата.

2. Имената и постоянният адрес на заявителя се попълват, съгласно данните в личната карта или в друг документ за самоличност. Полето „настоящ адрес“ се попълва, когато същият е различен от постоянния адрес на лицето.

3. В полето „ЕГН/ЛН/ЛНЧ“ се вписва единният граждански номер на лицето, съответно личен номер, личен номер на чужденец или служебен номер, издаден от НАП

4. Полето „Адрес на електронната поща“ се попълва, ако разполагате с такава и желаете да използвате този начин на комуникация с дружеството.

5. Служителят или осигурителният посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, задължително вписва входящ номер и дата, които предоставя на лицето.

6. Карето в долната част на заявлението се попълва от служителя или осигурителния посредник, съответно от упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, който го е приел.

7. Оригиналът на заявлението остава в пенсионноосигурителното дружество, като при поискване от лицето служителят или осигурителният посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, е длъжен да му предостави заверено копие от подаденото заявление с вписан входящ номер и дата.

Приложение № 3
към чл. 4, ал. 2, т. 1, буква „а“

ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА В УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД

(лого на ПОД)	(наименование на ПОД)
	(наименование на фонда)

Акционери, притежаващи 10 и над 10 на сто от капитала на _____
(наименование на ПОД)

№	Имена на ФЛ/наименование и ЕИК на ЮЛ	Размер на участието в капитала
1.		... %
2.		... %
3.		... %

I. Какво трябва да знаете за допълнителното задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд (УПФ)

Допълнителното задължително пенсионно осигуряване в УПФ е част от втория стълб на пенсионната система в Република България. То се осъществява от частни пенсионноосигурителни дружества, които учредяват и управляват този вид фондове. Допълнителното задължително пенсионно осигуряване в УПФ не замества, а допълва държавното пенсионно осигуряване (първи стълб), като целта е осигурените лица да получат освен „държавната“ пенсия и втора допълнителна пенсия. Всяко пенсионноосигурително дружество (ПОД) може да управлява само по един УПФ.

В УПФ задължително се осигуряват лицата, родени след 31 декември 1959 г., ако са осигурени във фонд „Пенсии“, съответно - във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на държавното обществено осигуряване, освен ако изберат да променят осигуряването си от УПФ в държавното обществено осигуряване. В УПФ се осигуряват и лицата, които изберат да възобновят осигуряването си в такъв фонд, ако в предходен момент са упражнили посоченото право на промяна на осигуряването си.

Осигурителната вноска е месечна и възлиза на 5 % от осигурителния доход. Тя се разпределя между работодателя (2,8 %) и служителя/работника (2,2 %). Самоосигуряващите се лица и морските лица се осигуряват в УПФ изцяло за своя сметка. С размера на осигурителната вноска за допълнително задължително пенсионно осигуряване в УПФ се намалява размерът на вноската за фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на държавното обществено осигуряване (ДОО). Задължителните осигурителни вноски се събират от Националната агенция за приходите (НАП). Работодателите удържат от трудовото възнаграждение частта от осигурителната вноска, която е за сметка на служителя/работника, и заедно с частта, която е за сметка на работодателя, я превеждат по сметка на НАП. Впоследствие НАП превежда вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване на съответния пенсионен фонд, в който е осигурено лицето и те се прехвърлят към подфонда, който лицето е избрало или в който е било разпределено на база на възрастта му.

Осигурителните вноски на всяко лице се натрупват по негова индивидуална партида. Съвкупността от средствата в партидите в определен подфонд, формира активите на този подфонд.

ПОД управлява активите на подфондовете в УПФ, като ги инвестира в определени и ограничени от закона финансови инструменти, в зависимост от вида на подфонда и неговия инвестиционен и рисков профил. По този начин средствата по партидите на осигурените лица нарастват с дохода, реализиран при инвестирането на активите на съответния подфонд. Подробна информация относно инвестиционните профили на подфондовете в УПФ се съдържа в инвестиционните политики на УПФ, които всяко ПОД е длъжно да публикува на своята интернет страница.

Осигуреното лице в УПФ има право на:

- Допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта му за пенсиониране от ДОО по чл. 68, ал. 1 от КСО или до една година преди навършване на тази възраст, когато са изпълнени предвидените в КСО условия. Пенсионноосигурителното дружество изплаща допълнителна пожизнена пенсия за старост срещу прехвърляне в управлението от него фонд за изплащане на пожизнени пенсии на натрупаните средства по

индивидуалната партида или на допълнения размер на средствата в случаите, предвидени в КСО. Размерът на пенсията се определя въз основа на натрупаната в индивидуалната партида сума, след допълването ѝ при необходимост съгласно правилата на КСО и таблицата за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот на лицата, родени след 31 декември 1959 г., които подлежат на осигуряване за старост в държавното обществено осигуряване, изготвяна от Националния статистически институт.

- Еднократно или разсрочено изплащане на средства от индивидуалната партида при придобито право на допълнителна пожизнена пенсия за старост. Когато средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице, включително след извършване на допълване, са недостатъчни за отпускането на допълнителна пожизнена пенсия за старост, но надвишават трикратния размер на минималната работна заплата за страната към датата на определяне на стойността на средствата по партидата, осигуреното лице има право да ги получи разсрочено. Когато размерът на средствата по индивидуалната партида е по-малък от трикратния размер на минималната работна заплата за страната, включително след извършване на допълване, те се изплащат на лицето еднократно.

- Еднократно или разсрочено изплащане до 50 на сто от средствата, натрупани по индивидуалната партида, при трайно намалена работоспособност над 89,99 на сто.

При смърт на осигурено в УПФ лице на неговите наследници по закон се изплаща еднократно или разсрочено натрупаната по индивидуалната му партида сума.

Надзорът върху ПОД се осъществява от Комисията за финансов надзор (КФН) и нейния заместник-председател, ръководещ управление „Осигурителен надзор“.

II. Какво трябва да знаете при първоначалния избор на УПФ

1. Как и кога трябва да се избере УПФ

Изборът на УПФ е личен и свободен и Вие не сте длъжни да се съобразявате с препоръките на трети лица, включително и с тези на Вашия работодател. При или по повод този избор пенсионноосигурителните дружества, техните акционери, осигурителни посредници или други лица нямат право да Ви предоставят, предлагат или обещаваат под каквато и да е форма специални привилегии, подаръци, услуги или други облаги.

В 3-месечен срок от първоначалното възникване на задължението Ви за осигуряване (напр. сключване на първи трудов договор, започване на дейност като самостоятелно заето лице и др.) Вие имате право да изберете УПФ и подфонд, в който да постъпват осигурителните Ви вноски. За целта трябва да подадете заявление за участие в УПФ (заявление за участие) до дружеството, управляващо изборения от Вас фонд. Ако не подадете заявление или не изберете начина на управление на средствата Ви, или го подадете след посочения срок, ще бъдете служебно разпределен в подфонд в регистрираните УПФ, въз основа на възрастта Ви по чл. 137, ал. 13 от КСО.

Пенсионноосигурителното дружество създава в управлявания от него УПФ динамичен, балансиран и консервативен подфонд с различни инвестиционни профили. Видът на всеки подфонд се определя в зависимост от максимално допустимия размер на инвестициите му във финансови инструменти с променлив доход.

Осигурените лица в УПФ могат да избират начина на инвестиране на средствата им като законът им предоставя две възможности:

а) да изберат конкретен подфонд, при спазване на изискването за задължително участие в консервативен подфонд при достигане на възраст с три години по-малка от възрастта им за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, или

б) режим на управление и автоматично прехвърляне на средствата на лицата в подфондовете в УПФ съобразно възрастта им, както следва:

- в динамичен подфонд – до навършване на 50 години;

- в балансиран подфонд – от навършване на 50 години до три години преди навършване на възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;

- в консервативен подфонд – лица, на които остават три години или по-малко до навършване на възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО.

При подаване на заявлението ПОД е длъжно да извърши преценка на допустимия за Вас инвестиционен риск, като за целта ще Ви бъде предоставен за попълване въпросник. След попълването му ще бъдете запознат с резултатите от преценката и ще получите консултация от ПОД при избора на подфонд с подходящ инвестиционен профил. При извършване на избора на начин на инвестиране на средствата не е задължително да се съобразявате с предоставената консултация.

Необходимо е да имате предвид, че всяко лице, подлежащо на допълнително задължително пенсионно осигуряване в УПФ, може да се осигурява само в един фонд, съответно в само в един подфонд в него. Ако подадете повече от едно заявление за участие в два или повече УПФ, управлявани от различни ПОД, или не извършите избор за начина на управление на средствата Ви (избор на конкретен подфонд или режим на управление и автоматично прехвърляне на средствата, съобразно възрастта Ви) се счита, че не сте направили избор и също ще подлежите на служебно разпределение.

Изборът Ви на УПФ не води до автоматично избиране и на професионален пенсионен фонд (ППФ), ако имате задължение за осигуряване и в такъв вид фонд. В този случай е необходимо да подадете отделно заявление за участие в ППФ.

2. Къде и как се подава заявлението за участие и се сключва осигурителният договор

Заявлението за участие може да подадете до пенсионноосигурителното дружество, управляващо избория от Вас УПФ чрез негов служител или осигурителен посредник, съответно упълномощено лице от осигурителен посредник-юридическо лице или като електронен документ, подписан с квалифициран електронен подпис. Когато подавате заявлението чрез осигурителен посредник, той трябва да се легитимира пред Вас с документа по чл. 123г, ал. 12 от КСО, а служителят на дружеството със служебна карта. Ако имате съмнения дали лицето действително е посредник на дружеството, можете да направите справка във водения от КФН регистър, достъпен на нейната интернет страница (www.fsc.bg).

При попълване на заявлението за участие спазвайте указанията, разписани на гърба му. Когато заявлението се подава на хартиен носител, е необходимо подписът Ви върху него да бъде нотариално заверен. Не оставяйте непопълнени данни и не правете поправки. ПОД ще Ви окаже необходимото съдействие. Трябва да имате предвид, че заявлението Ви няма да бъде прието, ако е без нотариална заверка на подписа (съответно електронното заявление не е подписано с квалифициран електронен подпис), с непопълнени данни или с поправки, когато в резултат на тези непълноти и поправки няма да можете да бъдете идентифициран като заявител, няма да може да бъде установен направения от Вас избор за начина на управление на средствата и/или няма да могат да бъдат вписани необходимите данни в електронния регистър на фонда.

След приемане на заявление, подадено на хартиен носител, ще Ви бъде предоставен входящ номер и дата. При поискване може да получите заверено копие от подаденото от Вас заявление с входящ номер и дата. Ако сте подали заявлението като електронен документ електронно копие от него, подписано с квалифициран електронен подпис на лицето, което го е приело, трябва да Ви бъде изпратено на e-mail адреса, който е посочен в заявлението, а когато в него не е посочен, на електронната поща в електронния Ви подпис, незабавно след получаването му (съответно на първия работен ден след тази дата при подаването му в извънработно време или в неработен ден).

След като сте подали заявление за участие, Вие трябва да сключите и осигурителен договор с ПОД. Със сключването на договора Вие декларирате, че сте запознат с рисковия профил на избория от Вас подфонд в УПФ и приемате инвестиционната политика на УПФ.

В качеството си на страна по договора имате право да получите екземпляр от него, както и от правилника за организацията и дейността на избрания от Вас УПФ и инвестиционната му политика. Пазете договора, тъй като той съдържа условията на Вашето осигуряване.

3. Кои нормативни актове уреждат реда и начина за първоначален избор на УПФ

Нормативната уредба на допълнителното пенсионно осигуряване се съдържа в част втора от КСО и в подзаконовите актове по прилагането му.

Начинът и срокът за подаване на заявление за участие в УПФ са регламентирани в чл. 137, ал. 11 от КСО.

Редът за подаване на заявление за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и изискванията към неговата форма и съдържание са уредени в Наредба № 33 за индивидуалните заявления за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд, издадена от КФН.

Служебното разпределение се осъществява по начин и ред, определени в инструкция, издадена от НАП и КФН съгласно чл. 137, ал. 12 от КСО.

III. Общи указания за осигуреното в УПФ лице

1. След като придобиете качеството на осигурено в УПФ лице, може да проверявате дали във Вашата партия във фонда редовно постъпват вноски. Справка може да направите на страницата на НАП (www.nap.bg). За ползване на електронната услуга е необходимо да подадете заявление в офис на НАП, за да Ви бъде издаден персонален идентификационен код (ПИК). Ако Вашият работодател не превежда задължителните осигурителни вноски, които дължи, отправете сигнал до НАП.

2. Следете състоянието на индивидуалната си партия. ПОД е длъжно всяка година до 31 май да Ви изпраща извлечение от нея. Извлечението съдържа информация за натрупаните средства по партията Ви към края на предходната година, постъпилите вноски, постигнатата доходност, извършените плащания и начислените такси и удържки. Дружеството е длъжно да Ви предостави тази информация и при поискване. Справка за състоянието на индивидуалната партия може да направите и на интернет страницата на дружеството, като е необходимо предварително да Ви бъде издаден идентификатор.

3. Уведомявайте ПОД при всяка промяна в личните Ви данни, записани в подаденото от Вас заявление за участие, съответно в осигурителния договор. Така ще бъдат защитени Вашите интереси.

4. Информирайте се как се управляват Вашите средства. Дружеството ежедневно оповестява във всеки свой офис и на страницата си в интернет стойността на 1 дял на всеки подфонд в УПФ.

5. Когато Вашите права са нарушени, Вие можете да отнесете въпроса по Ваш избор до:

- > пенсионноосигурителното дружество;
- > попечителския съвет;
- > Комисията за финансов надзор;
- > секторната помирителна комисия или медиатор към Комисията за защита на потребителите (за да сезирате секторната помирителна комисия, е необходимо да сте се обърнали по същия въпрос първо към пенсионноосигурителното дружество);
- > съда.

6. След изтичане на една година от датата на сключване на първия Ви осигурителен договор имате право да промените направения избор за начин на инвестиране на средствата Ви като се прехвърлите в подфонд с различен инвестиционен профил в същия УПФ или преминете към режим на управление и автоматично прехвърляне на средствата Ви в подфонд съобразно възрастта Ви по чл. 137, ал. 13 от КСО при спазване на ограниченията по КСО.

7. Можете да се прехвърлите в УПФ, управляван от друго дружество, ако е изтекла една година от датата на сключване на първия Ви осигурителен договор

Когато в правилника или в инвестиционната политика на фонда, съответно в предвидените в нея общи правила и/или правила за инвестициите на подфонда, в който участвате, бъдат извършени промени, които не произтичат от изменения в нормативната уредба и не са свързани с промяна в седалището или адреса на управление на ПОД, можете да се прехвърлите в друг фонд, дори да не е изтекъл този срок.

Когато придобиете право на пенсия от УПФ, имате право еднократно да промените участието си и да прехвърлите натрупаните средства по индивидуалната си партида или сумата по партидата след допълването ѝ по правилата на КСО, което от двете е по-голямо, в консервативен подфонд в УПФ, управляван от друго ПОД.

8. Можете да изберете да промените осигуряването си в УПФ (втори стълб), като прехвърлите натрупаните средства по индивидуалната Ви партида в държавното обществено осигуряване (първи стълб), при условие че са спазени законовите изисквания. За целта се подава заявление до Националната агенция за приходите. След изтичането на една година от този избор Вие имате право при условията, предвидени в КСО, да възобновите осигуряването си в УПФ, като в този случай заявлението се подава в съответното пенсионноосигурително дружество, управляващо избора от Вас пенсионен фонд.

IV. Основни характеристики на УПФ „_____“

1. Основни данни за инвестициите на подфондовете в УПФ

1.1. Инвестиционни цели на фонда и на подфондовете в него

(Посочват се основните инвестиционни цели на фонда и на подфондовете с различен инвестиционен профил, определени в неговия правилник съгласно инвестиционната му политика.)

1.2. Инвестиционни ограничения за всеки подфонд в УПФ съгласно инвестиционната политика на фонда:

Динамичен подфонд в УПФ		
№	Инвестиционни инструменти	Инвестиционни ограничения на подфонда (% от активите)
1.	Дългови финансови инструменти	
2.	Дялови финансови инструменти (акции, права и дялове)	<i>(посочва се минимален и максимален праг на инвестициите във финансови инструменти с променлив доход)</i>
3.	Банкови депозити	
4.	Инвестиционни имоти	

Балансиран подфонд в УПФ		
№	Инвестиционни инструменти	Инвестиционни ограничения на подфонда (% от активите)
1.	Дългови финансови инструменти	

2.	Дялови финансови инструменти (акции, права и дялове)	(посочва се минимален и максимален праг на инвестициите във финансови инструменти с променлив доход)
3.	Банкови депозити	
4.	Инвестиционни имоти	

Консервативен подфонд в УПФ		
№	Инвестиционни инструменти	Инвестиционни ограничения на подфонда (% от активите)
1.	Дългови финансови инструменти	
2.	Дялови финансови инструменти (акции, права и дялове)	(посочва се минимален и максимален праг на инвестициите във финансови инструменти с променлив доход)
3.	Банкови депозити	

1.3. Доходност на подфондовете в УПФ

Постигнатата доходност на всеки подфонд в УПФ за съответната година в процент се определя, като разликата между стойността на един дял в подфонда, валидна за последния работен ден на годината, и стойността на един дял в подфонда, валидна за последния работен ден на предходната година, се раздели на стойността на един дял в подфонда, валидна за последния работен ден на предходната година. Стойността на един дял може, както да се увеличава, така и да намалява в резултат на постигнатия положителен или отрицателен доход от инвестициите на подфонда.

Постигната номинална доходност на динамичен, балансиран и консервативен подфонд за последните 5 години

Представя се хистограма на доходността на всеки подфонд с данни за всяка календарна година от предходния петгодишен период (актуализира се ежегодно). Когато подфондът е осъществявал дейност за период, по-кратък от 5 години, се представя графика с данни за периода на осъществяване на дейност от подфонда само за пълните календарни години, като този период се посочва в заглавието на графиката. Когато подфондът е осъществявал дейност за период, по-кратък от 1 година, тази информация не се предоставя.

Изрично се посочват причините за предоставяне на информация за период, по-кратък от 5 години, съответно за непредоставянето ѝ.

Посочените резултати се отнасят за минал период и не трябва да се считат като обещание за бъдещи резултати.

1.4. Инвестиционен риск на подфондовете в УПФ

Инвестиционният риск се характеризира с променливостта на постигнатата доходност от управлението на активите на всеки подфонд в УПФ. Показател за измерване на инвестиционния риск е стандартното отклонение на доходността. По-високи стойности на стандартното отклонение означават по-висока степен на променливост (волатилност) на постигнатата доходност и съответно по-голям риск.

Стандартно отклонение на доходността на динамичен, балансиран и консервативен подфонд за последните 5 години

Представя се хистограма на стандартното отклонение на доходността на всеки подфонд с данни за всяка календарна година от предходния петгодишен период (актуализира се ежегодно). Когато подфондът е осъществявал дейност за период, по-кратък от 5 години, се представя графика с данни за периода на осъществяване на дейност от подфонда само за пълните календарни години, като този период се посочва в заглавието на графиката. Когато подфондът е осъществявал дейност за период, по-кратък от 1 година, тази информация не се предоставя.

Изрично се посочват причините за предоставяне на информация за период, по-кратък от 5 години, съответно за непредоставянето ѝ.

Посочените резултати се отнасят за минал период и не трябва да се считат като обещание за бъдещи резултати.

Инвестиционната политика на пенсионния фонд, измененията в основните цели и ограничения на инвестиционната дейност, както и значението на показателите за постигнатата доходност и равнището на инвестиционния риск са достъпни в офисите на дружеството и на неговата интернет страница в интернет.

Допълнителна информация за доходността и стандартното отклонение на всички пенсионни фондове можете да намерите на интернет страницата на Комисията за финансов надзор - www.fsc.bg.

До 10-о число на месеца, следващ всяко календарно тримесечие, ПОД публикува на своята страница в интернет информация за обема и структурата на инвестициите по видове активи и емитенти на финансови инструменти за всеки подфонд в управлението от него УПФ.

2. Такси и удържки

При управлението на всеки подфонд в УПФ ПОД събира следните такси и удържки:

Динамичен подфонд	
Наименование на таксата/удържката	Размер на таксата/удържката
<i>(посочват се изчерпателно всички такси и удържки съгласно правилника на УПФ)</i>	

Балансиран подфонд	
Наименование на таксата/удържката	Размер на таксата/удържката
<i>(посочват се изчерпателно всички такси и удържки съгласно правилника на УПФ)</i>	

Консервативен подфонд	
Наименование на таксата/удържката	Размер на таксата/удържката
<i>(посочват се изчерпателно всички такси и удържки съгласно правилника на УПФ)</i>	

3. Гаранции

ПОД е длъжно да гарантира brutния размер на преведените по индивидуалната Ви партида осигурителни вноски при определянето на пенсията Ви, съответно на еднократното или разсроченото изплащане при придобито право на пенсия от УПФ. Първоначално определеният размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост не може да бъде намаляван. Определените разсрочени плащания, съответно актуализираните и преизчислените разсрочени плащания, не може да се променят, освен при извършване на актуализация и преизчисляване.

Вие можете да получите допълнителна информация за дейността на ПОД:

- на тел. ... (тел. за контакти на ПОД);
- интернет страница на ПОД;
- от неговите осигурителни посредници и служители;
- от Комисията за финансов надзор www.fsc.bg.

Вие можете да се запознаете с документите с основна информация за осигурените лица на останалите пенсионноосигурителни дружества на техните интернет страници.

<p><i>Моля, прочетете внимателно правилника на фонда, инвестиционната политика и Вашия осигурителен договор, техните разпоредби имат предимство пред този документ!</i></p>	<p>Този документ е изготвен на г.</p>
---	---

Приложение № 4
към чл. 4, ал. 4

ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА В ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД

(лого на ПОД) (наименование на ПОД) (наименование на фонда)

Акционери, притежаващи 10 и над 10 на сто от капитала на ... (наименование на ПОД)		
№	Имена на ФЛ/наименование и ЕИК на ЮЛ	Размер на участието в капитала
1.		... %
2.		... %
3.		... %
<p><i>(При необходимост се добавят допълнителни редове! За физическите лица не се попълва ЕГН!)</i></p>		

I. Какво трябва да знаете за допълнителното задължително пенсионно осигуряване в професионален пенсионен фонд (ППФ)

Допълнителното задължително пенсионно осигуряване в ППФ е част от втория стълб на пенсионната система в Република България. То се осъществява от частни пенсионноосигурителни дружества, които учредяват и управляват този вид фондове. Допълнителното задължително пенсионно осигуряване в ППФ не замества, а допълва държавното пенсионно осигуряване (първи стълб), като целта е осигурените лица да получат срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране. Всяко пенсионноосигурително дружество (ПОД) може да управлява само по един ППФ.

В ППФ задължително се осигуряват лицата, работещи при условията на първа или втора категория труд по смисъла на Кодекса на труда, независимо от възрастта им, освен ако изберат да променят осигуряването си от ППФ във фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване. Осигурителната вноска е месечна в размер 12 % от осигурителния

доход на лицата, работещи при условията на първа категория труд, и 7 % от осигурителния доход на лицата, работещи при условията на втора категория труд. Тя е изцяло за сметка на работодателя. Изключение от това правило са морските лица, които правят вноски в ППФ за своя сметка. Задължителните осигурителни вноски се събират от Националната агенция за приходите (НАП). Работодателите превеждат осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване по сметка на НАП едновременно с осигурителните вноски за Държавното обществено осигуряване (ДОО). Впоследствие НАП превежда вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване на съответния пенсионен фонд, в който е осигурено лицето.

Осигурителните вноски на всяко лице се натрупват по негова индивидуална партида във фонда. Съвкупността от средствата в партидите формира активите на ППФ. ПОД управлява активите на фонда, като ги инвестира в определени и ограничени от закона финансови инструменти, с цел средствата по партидите на осигурените лица да нарастват с дохода, реализиран при инвестирането.

Осигуреното лице в ППФ има право на срочна професионална пенсия, която се получава до навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст от ДОО. Размерът на пенсията, получавана от ППФ, се определя на основата на натрупаната в индивидуалната партида сума след допълването ѝ при необходимост съгласно правилата на КСО и срока на получаването ѝ. Пенсионноосигурителното дружество изплаща срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране срещу прехвърляне във фонда за срочни плащания на натрупаните средства по индивидуалната партида на лицето или на допълнения размер на средствата, съгласно правилата на КСО.

При отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст или при навършване на възрастта по чл. 68, ал. 3 от КСО, ако осигуреното лице не е придобило или упражнило правото си на срочна професионална пенсия, може да получи еднократно или разсрочено натрупаните средства по индивидуалната си партида или да ги прехвърли в универсален пенсионен фонд или във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

Осигуряването в ППФ дава право и на еднократно или разсрочено изплащане до 50 на сто от средствата, натрупани по индивидуалната партида, при трайна намалена работоспособност над 89,99 на сто. При смърт на осигурено в ППФ лице на наследниците му по закон се изплаща еднократно или разсрочено натрупаната по индивидуалната му партида сума.

Надзорът върху ПОД се осъществява от Комисията за финансов надзор (КФН) и нейния заместник-председател, ръководещ управление „Осигурителен надзор“.

II. Какво трябва да знаете при избора на ППФ

1. Как и кога трябва да се избере ППФ

Изборът на ППФ е личен и свободен и Вие не сте длъжни да се съобразявате с препоръките на трети лица, включително и с тези на Вашия работодател. При или по повод този избор пенсионноосигурителните дружества, техните акционери, осигурителни посредници или други лица нямат право да Ви предоставят, да Ви предлагат или да Ви обещават под каквато и да е форма специални привилегии, подаръци, услуги или други облаги.

В 3-месечен срок от сключване на трудов договор за започване на работа при условията на първа или втора категория труд имате право да изберете ППФ, в който да постъпват осигурителните Ви вноски. За целта трябва да подадете заявление за участие в ППФ (заявление за участие) до дружеството, управляващо изборния от Вас фонд. Ако не подадете заявление или го подадете след посочения срок, ще бъдете служебно разпределен на случаен принцип.

Необходимо е да имате предвид, че всяко лице, подлежащо на допълнително задължително пенсионно осигуряване в ППФ, може да се осигурява само в един фонд. Ако подадете повече от едно заявление за участие в два или повече ППФ, управлявани от различни ПОД, се счита, че не сте направили избор и също ще подлежите на служебно разпределение.

Изборът Ви за ППФ не води до автоматично избиране и на универсален пенсионен фонд (УПФ), ако имате задължение за осигуряване и в такъв вид фонд. В този случай е необходимо да подадете отделно заявление за участие в УПФ.

2. Къде и как се подава заявлението за участие и се сключва осигурителният договор

Заявлението за участие може да подадете чрез служител на пенсионноосигурителното дружество, управляващо избора от Вас ППФ или негов осигурителен посредник, съответно упълномощено лице от осигурителен посредник-юридическо лице, или като електронен документ, подписан с квалифициран електронен подпис. Когато подавате заявлението чрез осигурителен посредник, той трябва да Ви се легитимира пред Вас с документа по чл. 123г, ал. 12 от КСО, а служителят на дружеството със служебна карта. Ако имате съмнения дали лицето действително е посредник на дружеството, можете да направите справка във водения от КФН регистър, достъпен на нейната интернет страница (www.fsc.bg).

При попълване на заявлението за участие спазвайте указанията, разписани на гърба му. Когато заявлението се подава на хартиен носител, е необходимо подписът Ви да бъде нотариално заверен. Не оставяйте непопълнени данни и не правете поправки. ПОД ще Ви окаже необходимото съдействие. Следва да имате предвид, че заявлението Ви няма да бъде прието, ако е без нотариална заверка на подписа (съответно електронното заявление не е подписано с квалифициран електронен подпис), с непопълнени данни или с поправки, когато в резултат на тези непълноти и поправки няма да можете да бъдете идентифициран като заявител или няма да могат да бъдат вписани необходимите данни в електронния регистър на фонда.

След приемане на заявление, подадено на хартиен носител, ще Ви бъде предоставен входящ номер и дата. При поискване може да получите заверено копие от подаденото заявление с входящ номер и дата. Ако сте подали заявлението като електронен документ, електронно копие от него, подписано с квалифициран електронен подпис на лицето, което го е приело, трябва да Ви бъде изпратено на e-mail адреса, който е посочен в заявлението, а ако не сте посочили такъв на електронната поща в електронния Ви подпис, незабавно след получаването му, съответно на първия работен ден след тази дата при подаването му в извънработно време или в неработен ден.

След като сте подали заявление за участие, трябва да сключите и осигурителен договор с ПОД. В качеството си на страна по договора имате право да получите екземпляр от него, както и от правилника за организацията и дейността на избора от Вас ППФ и инвестиционната му политика. Пазете договора, тъй като той съдържа условията на Вашето осигуряване.

3. Кои нормативни актове уреждат реда и начина за избор на ППФ

Нормативната уредба на допълнителното пенсионно осигуряване се съдържа в част втора от КСО и в подзаконовите актове по прилагането му.

Начинът и срокът за подаване на заявление за участие в ППФ са регламентирани в чл. 140, ал. 3 от КСО.

Редът за подаване на заявление за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и изискванията към неговата форма и съдържание са уредени в Наредба № 33 за индивидуалните заявления за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд, издадена от КФН.

Служебното разпределение се осъществява по начин и ред, определени в инструкцията, издадена от НАП и КФН съгласно чл. 137, ал. 12 от КСО.

III. Общи указания за осигуреното в ППФ лице

1. След като придобиете качеството на осигурено в ППФ лице, може да проверявате дали във Вашата партида във фонда редовно постъпват вноски. Справка може да направите на интернет страницата на НАП (www.nap.bg). За ползване на електронната услуга е необходимо да подадете заявление в офис на НАП, за да Ви бъде издаден персонален идентификационен код (ПИК). Ако Вашият работодател не превежда задължителните осигурителни вноски, които дължи, отправете сигнал до НАП.

2. Следете състоянието на индивидуалната си партида. ПОД е длъжно всяка година до 31 май да Ви изпраща извлечение от нея. Извлечението съдържа информация за натрупаните средства по партидата Ви към края на предходната година, постъпилите вноски, постигнатата доходност, извършените плащания и начислените такси и удържки. Дружеството е длъжно да Ви предостави тази информация и при поискване. Справка за състоянието на индивидуалната партида може да направите и на интернет страницата на дружеството, като е необходимо предварително да Ви бъде издаден идентификатор.

3. Уведомявайте ПОД при всяка промяна в личните Ви данни, записани в подаденото от Вас заявление за участие, съответно в осигурителния договор. Така ще бъдат защитени Вашите интереси.

4. Информирайте се как се управляват Вашите средства. Дружеството ежедневно оповестява във всеки свой офис и на страницата си в интернет стойността на 1 дял на пенсионния фонд.

5. Когато Вашите права са нарушени, можете да отнесете въпроса по Ваш избор до:

- > пенсионноосигурителното дружество;
- > попечителския съвет;
- > Комисията за финансов надзор;
- > секторната помирителна комисия или медиатор към Комисията за защита на потребителите (за да сезирате секторната помирителна комисия, е необходимо да сте се обърнали по същия въпрос първо към пенсионноосигурителното дружество);
- > съда.

6. Можете да се прехвърлите в ППФ, управляван от друго дружество, ако е изтекла една година от датата на сключване на първия Ви осигурителен договор. Когато в правилника или в инвестиционната политика на фонда бъдат извършени промени, които не произтичат от изменения в нормативната уредба и не са свързани с промяна в седалището или адреса на управление на ПОД, можете да се прехвърлите в друг фонд, дори да не е изтекъл този срок.

7. Можете да изберете да промените осигуряването си в ППФ (втори стълб), като прехвърлите натрупаните средства по индивидуалната Ви партида в държавното обществено осигуряване (първи стълб). За целта се подава заявление до Националната агенция за приходите. Това право може да бъде упражнено еднократно и само при условие, че не Ви е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст или професионална пенсия за ранно пенсиониране.

IV. Основни характеристики на ППФ „.....“

1. Основни данни за инвестициите на пенсионния фонд

1.1. Инвестиционни цели на фонда

(Посочват се основните инвестиционни цели на фонда, определени в неговия правилник съгласно инвестиционната му политика.)

1.2. Инвестиционни ограничения съгласно инвестиционната политика на фонда

№	Инвестиционни инструменти	Инвестиционни ограничения на фонда (% от активите)
1.	Дългови финансови инструменти	
2.	Дялови финансови инструменти (акции, права и дялове)	
3.	Банкови депозити	
4.	Инвестиционни имоти	

1.3. Доходност на пенсионния фонд

Постигнатата доходност на фонда за съответната година в процент се определя, като разликата между стойността на един дял, валидна за последния работен ден на годината, и стойността на един дял, валидна за последния работен ден на предходната година, се раздели на стойността на един дял, валидна за последния работен ден на предходната година. Стойността на един дял може, както да се увеличава, така и да намалява в резултат на постигнатия положителен или отрицателен доход от инвестициите на фонда.

Постигната номинална доходност за последните 5 години

Представя се хистограма на доходността с данни за всяка календарна година от предходния петгодишен период (актуализира се ежегодно). Когато фондът е осъществявал дейност за период, по-кратък от 5 години, се представя графика с данни за периода на осъществяване на дейност от фонда само за пълните календарни години, като този период се посочва в заглавието на графиката. Когато фондът е осъществявал дейност за период, по-кратък от 1 година, не се предоставя тази информация. Изрично се посочват причините за предоставяне на информация за период, по-кратък от 5 години, съответно за непредоставянето ѝ.

Посочените резултати се отнасят за минал период и не следва да се считат като обещание за бъдещи резултати.

1.4. Инвестиционен риск на пенсионния фонд

Инвестиционният риск се характеризира с променливостта на постигнатата доходност от управлението на активите на фонда. Показател за измерване на инвестиционния риск е стандартното отклонение на доходността. По-високи стойности на стандартното отклонение означават по-висока степен на променливост (волатилност) на постигнатата доходност и съответно по-голям риск.

Стандартно отклонение на доходността за последните 5 години:

Представя се хистограма на стандартното отклонение на доходността с данни за всяка календарна година от предходния петгодишен период (актуализира се ежегодно). Когато фондът е осъществявал дейност за период, по-кратък от 5 години, се представя графика с данни за периода на осъществяване на дейност от фонда само за пълните календарни години, като този период се посочва в заглавието на графиката. Когато фондът е осъществявал дейност за период, по-кратък от 1 година, не се предоставя тази информация. Изрично се посочват причините за предоставяне на информация за период, по-кратък от 5 години, съответно за непредоставянето ѝ.

Посочените резултати се отнасят за минал период и не следва да се считат като обещание за бъдещи резултати.

Инвестиционната политика на пенсионния фонд, измененията в основните цели и ограничения на инвестиционната дейност, както и значението на показателите за

постигнатата доходност и равнището на инвестиционния риск са достъпни в офисите на дружеството и на неговата страница в интернет (www.).

Допълнителна информация за доходността и стандартното отклонение на всички пенсионни фондове можете да намерите на интернет страницата на КФН - www.fsc.bg.

До 10-то число на месеца, следващо всяко календарно тримесечие, ПОД публикува на своята страница в интернет информация за обема и структурата на инвестициите по видове активи и емитенти на финансови инструменти за управлявания от него ППФ.

2. Такси и удържки

При управлението на фонда ПОД събира следните такси и удържки:

Наименование на таксата/удържката	Размер на таксата/удържката

(посочват се изчерпателно всички такси и удържки съгласно правилника на фонда)

3. Гаранции

ПОД е длъжно да гарантира brutния размер на преведените по индивидуалната Ви партида осигурителни вноски при определянето на Вашата срочна професионална пенсия. Когато размерът на средствата по индивидуалната Ви партида, натрупани към датата на определяне на срочната професионална пенсия, е по-малък от сумата на brutния размер на преведените за Вас осигурителни вноски, индивидуалната Ви партида се допълва до тази сума.

Можете да получите допълнителна информация за дейността на ПОД:

- на тел. (тел. за контакти на ПОД);
- интернет страница на ПОД;
- от неговите осигурителни посредници и служители;
- от Комисията за финансов надзор (www.fsc.bg).

Вие можете да се запознаете с документите с основна информация за осигурените лица на останалите пенсионноосигурителни дружества на техните интернет страници.

Моля, прочетете внимателно правилника на фонда, инвестиционната политика и Вашия осигурителен договор, техните разпоредби имат предимство пред този документ!

Този документ е изготвен на: г.

Приложение № 5
към чл. 5, ал. 1

ВАЖНО: ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНОТО ДРУЖЕСТВО Е ДЛЪЖНО ЧРЕЗ ПОПЪЛВАНЕ НА ВЪПРОСНИК ОТ ВАША СТРАНА ДА ПРЕЦЕНИ СТЕПЕНТА НА ДОПУСТИМИЯ ЗА ВАС ИНВЕСТИЦИОНЕН РИСК, ДА ВИ ЗАПОЗНАЕ С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ТАЗИ ПРЕЦЕНКА И ДА ВИ КОНСУЛТИРА ПРИ ИЗБОРА НА ПОДФОНД С ПОДХОДЯЩ ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРОФИЛ, ПРЕДИ ПОДПИСВАНЕ НА ЗАЯВЛЕНИЕТО И ОСИГУРИТЕЛНИЯ ДОГОВОР, КАКТО И ДА ВИ ПРЕДОСТАВИ ДОКУМЕНТ С „ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА“. ТЯ ЩЕ ВИ ПОМОГНЕ ДА СЕ ОРИЕНТИРАТЕ ПО-ДОБРЕ ПРИ ПОДАВАНЕ НА ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА УЧАСТИЕ И ДА СЕ ЗАПОЗНАЕТЕ С ОСНОВНИТЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ИЗБРАНИЯ ОТ ВАС ПОДФОНД.

3. В полето „ЕГН/ЛН/ЛНЧ“ се вписва единният граждански номер на лицето, съответно личен номер, личен номер на чужденец или служебен номер, издаден от НАП.

4. Полето „Адрес на електронната поща“ се попълва, ако разполагате с такава и желаете да използвате този начин на комуникация с дружеството.

5. В т. 2 следва да поставите знак „X“, ако сте отказали да попълните въпросника за преценка на степента на допустимия за Вас инвестиционен риск.

6. В т. 3 задължително се отбелязват със знак „X“ избраният подфонд или режим на управление и автоматично прехвърляне съобразно възрастта.

7. Служителят или осигурителният посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, задължително вписва входящ номер и дата, които предоставя на лицето.

8. Карето в долната част на заявлението се попълва от служителя или осигурителния посредник, съответно от упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, който го е приел.

9. Оригиналът на заявлението остава в пенсионноосигурителното дружество, като при поискване от лицето служителят или осигурителният посредник, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, е длъжен да му предостави заверено копие от подаденото заявление с вписан входящ номер и дата.

Приложение № 6
към чл. 5, ал. 6, т. 1, буква „а“

ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЛИЦАТА, ЖЕЛАЕЩИ ДА ВЪЗОбНОВЯТ ОСИГУРЯВАНЕТО СИ В УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД

<i>(лого на ПОД)</i>	<i>(наименование на ПОД)</i>
	<i>(наименование на фонда)</i>

Акционери, притежаващи 10 и над 10 на сто от капитала на		
<i>(наименование на ПОД)</i>		
№	Имена на ФЛ/наименование и ЕИК на ЮЛ	Размер на участието в капитала
1.		... %
2.		... %
3.		... %
<i>(При необходимост се добавят допълнителни редове! За физическите лица не се попълва ЕГН!)</i>		

I. Какво трябва да знаете за възобновяването на осигуряването в УПФ

1. Кой и при какви условия може да възобнови осигуряването си в универсален пенсионен фонд (УПФ)

Лицата, които в предходен момент са избрали да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд (втори стълб) във фонд „Пенсии“, съответно - във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, на държавното обществено осигуряване (първи стълб), имат право да възобновят осигуряването си в универсален пенсионен фонд, ако не им е отпусната

пенсия за осигурителен стаж и възраст по част първа на КСО и навършват изискуемата за тях възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО:

1. от 1 януари 2026 г. до 31 декември 2030 г. - не по-късно от две години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;

2. от 1 януари 2031 г. до 31 декември 2035 г. - не по-късно от три години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;

3. от 1 януари 2036 г. до 31 декември 2037 г. - не по-късно от четири години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;

4. след 1 януари 2038 г. - не по-късно от пет години преди възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО.

Необходимо е да е изтекла една година от избора им да променят осигуряването си от втори в първи стълб.

2. Къде и как се подава заявлението за възобновяване на осигуряването и кога се сключва осигурителен договор

За да упражните своя личен и свободен избор да възобновите осигуряването си в универсален пенсионен фонд, трябва да подадете заявление по образец. Това можете да направите чрез служител или осигурителен посредник, съответно чрез упълномощено лице от осигурителен посредник - юридическо лице, на дружеството управляващо изборията от Вас УПФ, или като електронен документ, подписан с квалифициран електронен подпис. Когато подавате заявлението чрез осигурителен посредник, той трябва да се легитимира пред Вас с документа по чл. 123г, ал. 12 от КСО, а служителят на пенсионноосигурителното дружество със служебна карта. Ако имате съмнения дали лицето действително е посредник на дружеството, съответно упълномощеното лице от осигурителен посредник - юридическо лице, можете да направите справка във водения от КФН регистър, достъпен на нейната интернет страница (www.fsc.bg).

При възобновяване на осигуряването в УПФ можете да изберете начина на инвестиране на средствата Ви, като законът Ви предоставя две възможности:

а) да изберете конкретен подфонд, при спазване на изискването за задължително участие в консервативен подфонд при достигане на възраст с три години по-малка от възрастта Ви за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, или

б) режим на управление и автоматично прехвърляне на средствата Ви в подфондовете в УПФ съобразно навършване на определена възраст, както следва:

- в динамичен подфонд – до навършване на 50 години;

- в балансиран подфонд – от навършване на 50 години до три години преди навършване на възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО;

- в консервативен подфонд – лица, на които остават три години или по-малко до навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО.

При подаване на заявлението ПОД е длъжно да извърши преценка на допустимия за Вас инвестиционен риск, като за целта ще Ви бъде предоставен за попълване въпросник. След попълването му ще бъдете запознат с резултатите от преценката и ще получите консултация от ПОД при избора на подфонд с подходящ инвестиционен профил. При извършване на избора на начин на инвестиране на средствата не е задължително да се съобразите с предоставената от ПОД консултация.

При попълване на заявлението за възобновяване на осигуряването спазвайте указанията, разписани на гърба му. Когато заявлението се подава на хартиен носител, е необходимо подписът Ви върху него да бъде с нотариална заверка. Не оставяйте непопълнени данни и не правете поправки. ПОД ще Ви окаже необходимото съдействие. Следва да имате предвид, че заявлението Ви няма да бъде прието, ако е без нотариална заверка на подписа (съответно - електронното заявление не е подписано с квалифициран електронен подпис), с непопълнени данни или с поправки, когато в резултат на тези

непълноти и поправки няма да можете да бъдете идентифициран като заявител, няма да може да бъде установен направения от Вас избор за начина на управление на средствата или няма да могат да бъдат вписани необходимите данни в електронния регистър на фонда.

След приемане на заявление, подадено на хартиен носител, ще Ви бъде предоставен входящ номер и дата. При поискване може да получите заверено копие от подаденото от Вас заявление с входящ номер и дата. Когато сте подали заявлението като електронен документ, електронно копие от него, подписано с квалифициран електронен подпис на лицето, приело заявлението, трябва да Ви бъде изпратено на e-mail адреса, който е посочен в заявлението, а ако не сте посочили такъв на електронния адрес в електронния Ви подпис, незабавно след получаването му (съответно - на първия работен ден след тази дата при подаването му в извънработно време или в неработен ден).

Едновременно с подаване на заявлението трябва да сключите и осигурителен договор с ПОД. Със сключването на договора Вие декларирате, че сте запознат с рисковия профил на избория от Вас подфонд в УПФ и приемате инвестиционната политика на УПФ. Имайте предвид, че договорът ще породи действие от първо число на месеца, следващ месеца на подаване на заявлението, при условие че са изпълнени изискванията на КСО. В качеството Ви на страна по договора имате право да получите екземпляр от него, както и от правилника за организацията и дейността на избория от Вас УПФ и инвестиционната му политика. Пазете договора, тъй като той съдържа условията на Вашето осигуряване.

Когато законовите изисквания са изпълнени, Националната агенция за приходите прехвърля средствата в избория от Вас УПФ в едномесечен срок от датата, на която ПОД е уведомило агенцията за подаденото от Вас заявление.

3. Кои нормативни актове уреждат правото за възобновяване на осигуряването в УПФ

Нормативната уредба на допълнителното пенсионно осигуряване се съдържа в част втора от КСО и в подзаконовите актове по прилагането му. Правото на възобновяване е уредено в чл. 124а от КСО.

Редът за подаване на заявление за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд и изискванията към неговата форма и съдържание са уредени в Наредба № 33 на КФН за индивидуалните заявления за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и за възобновяване на осигуряването в универсален пенсионен фонд.

Редът и начинът за събиране и разпределение на осигурителната вноска за лицата, възобновили осигуряването си, както и редът и начинът за прехвърляне на средствата в избория от осигурения универсален пенсионен фонд, се уреждат с Наредба за реда за избор на осигуряване, внасяне и разпределяне на задължителните осигурителни вноски, вноските за Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ и за обмен на информация, приета с Постановление на Министерски съвет № 175 от 20.08.2018 г.

II. Какво трябва да знаете за осигуряването в УПФ

Осигурителната вноска за УПФ е месечна и възлиза на 5 % от осигурителния доход. Тя се разпределя между работодателя (2,8 %) и работника (2,2 %). Самоосигуряващите се лица и морските лица се осигуряват в УПФ изцяло за своя сметка. С размера на осигурителната вноска за допълнително задължително пенсионно осигуряване в УПФ се намалява размерът на вноската за фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на държавното обществено осигуряване (ДОО). Задължителните осигурителни вноски се събират от Националната агенция за приходите (НАП). Работодателите удържат от трудовото възнаграждение частта от осигурителната вноска, която е за сметка на работника, и заедно с частта, която е за сметка на работодателя, я превеждат на НАП. Впоследствие НАП превежда вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване на

съответния пенсионен фонд, в който е осигурено лицето, и те се прехвърлят към подфонда, който лицето е избрало или в който е било разпределено на база на възрастта му.

Осигурителните вноски на всяко лице се натрупват по негова индивидуална партида. Съвкупността от средствата в партидите, насочени към определен подфонд, формира активите на този подфонд. ПОД управлява активите на подфондовете в УПФ, като ги инвестира в определени и ограничени от закона финансови инструменти, в зависимост от вида на подфонда и неговия инвестиционен и рисков профил. По този начин средствата по партидите на осигурените лица нарастват с дохода, реализиран при инвестирането на активитена съответния подфонд. Подробна информация относно инвестиционните профили на подфондовете в УПФ се съдържа в инвестиционните политики на УПФ, които всяко ПОД е длъжно да публикува на своята страница в интернет.

Осигуреният в УПФ има право на:

- Допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта му за пенсиониране от ДОО по чл. 68, ал. 1 от КСО или до една година преди навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО, когато са изпълнени предвидените в КСО условия. Пенсионноосигурителното дружество изплаща допълнителна пожизнена пенсия за старост срещу прехвърляне в управлявания от него фонд за изплащане на пожизнени пенсии на натрупаните средства по индивидуалната партида или на допълнения размер на средствата в случаите, предвидени в КСО. Размерът на пенсията се определя въз основа на натрупаната в индивидуалната партида сума, след допълването ѝ при необходимост съгласно правилата на КСО и таблицата за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот на лицата, родени след 31. декември 1959 г., които подлежат на осигуряване за старост в държавното обществено осигуряване, изготвяна от Националния статистически институт.

- Еднократно или разсрочено изплащане на средства от индивидуалната партида при придобито право на допълнителна пожизнена пенсия за старост. Когато средствата по индивидуалната партида на осигуреното лице, включително след извършване на допълване, са недостатъчни за отпускането на допълнителна пожизнена пенсия за старост, но надвишават трикратния размер на минималната работна заплата за страната към датата на определяне на стойността на средствата по партидата, осигуреното лице има право да ги получи разсрочено. Когато размерът на средствата по индивидуалната партида е по-малък от трикратния размер на минималната работна заплата за страната, включително след извършване на допълване, те се изплащат на лицето еднократно.

- Еднократно или разсрочено изплащане до 50 на сто от средствата, натрупани по индивидуалната партида, при трайно намалена работоспособност над 89,99 на сто.

При смърт на осигурено в УПФ лице на неговите наследници по закон се изплаща еднократно или разсрочено натрупаната по индивидуалната му партида сума.

Надзорът върху пенсионноосигурителните дружества (ПОД) се осъществява от Комисията за финансов надзор (КФН) и нейния заместник-председател, ръководещ управление „Осигурителен надзор“.

III. Общи указания за осигуреното в УПФ лице

1. След като придобиете качеството на осигурено в УПФ лице, може да проверявате дали във Вашата партида във фонда редовно постъпват вноски. Справка може да направите на страницата на НАП (www.nap.bg). За ползване на електронната услуга е необходимо да подадете заявление в офис на НАП, за да Ви бъде издаден персонален идентификационен код (ПИК). Ако Вашият работодател не превежда задължителните осигурителни вноски, които дължи, отправете сигнал до НАП.

2. Следете състоянието на индивидуалната си партида. ПОД е длъжно всяка година до 31 май да Ви изпраща извлечение от нея. Извлечението съдържа информация за натрупаните средства по партидата Ви към края на предходната година, постъпилите вноски, постигнатата доходност, извършените плащания и начислените такси и удържки.

Дружеството е длъжно да Ви предостави тази информация и при поискване. Справка за състоянието на индивидуалната партида може да направите и на интернет страницата на дружеството, като е необходимо предварително да Ви бъде издаден идентификатор.

3. Уведомявайте ПОД при всяка промяна в личните Ви данни, записани в подаденото от Вас заявление за възобновяване на осигуряването, съответно в осигурителния договор. Така ще бъдат защитени Вашите интереси.

4. Информирайте се как се управляват Вашите средства. Дружеството ежедневно оповестява във всеки свой офис и на страницата си в интернет стойността на 1 дял на всеки подфонд в УПФ.

5. Когато Вашите права са нарушени, Вие можете да отнесете въпроса по Ваш избор до:

- > пенсионноосигурителното дружество;
- > попечителския съвет;
- > Комисията за финансов надзор;
- > секторната помирителна комисия или медиатор към Комисията за защита на потребителите (за да сезирате секторната помирителна комисия, е необходимо да сте се обърнали по същия въпрос първо към пенсионноосигурителното дружество);
- > съда.

6. Имате право да промените направения избор за начина на инвестиране на средствата Ви след изтичането на една година, считано от първо число на месеца, следващ месеца на подаване на заявлението за възобновяване на осигуряването, като се прехвърлите в подфонд с различен инвестиционен профил в същия УПФ или преминете към режим на управление и автоматично прехвърляне на средствата Ви в подфонд съобразно възрастта Ви по чл. 137, ал. 13 от КСО, при спазване на ограниченията по КСО.

7. Можете да се прехвърлите в друг УПФ, управляван от друго дружество, след изтичането на една година. Този срок тече от първо число на месеца, следващ месеца на подаване на заявлението за възобновяване на осигуряването. Когато в правилника или в инвестиционната политика на фонда, съответно в предвидените в нея общи правила и/или правила за инвестициите на подфонда, в който участвате, бъдат извършени промени, които не произтичат от изменения в нормативната уредба и не са свързани с промяна в седалището или адреса на управление на ПОД, можете да се прехвърлите в друг фонд, дори да не е изтекъл този срок.

Когато придобиете право на пенсия от УПФ, имате право еднократно да промените участието си и да прехвърлите натрупаните средства по индивидуалната си партида или сумата по партидата след допълването ѝ по правилата на КСО, което от двете е по-голямо, в консервативен подфонд в УПФ, управляван от друго ПОД.

7. Вие можете да изберете отново да промените осигуряването си от УПФ (втори стълб) и да прехвърлите натрупаните средства по индивидуалната Ви партида в държавното обществено осигуряване (първи стълб) след изтичането на една година от възобновяването, като за целта следва да подадете заявление до Националната агенция за приходите.

IV. Основни характеристики на УПФ, „.....“

1. Основни данни за инвестициите на подфондовете в УПФ

1.1. Инвестиционни цели на фонда и на подфондовете в него

(Посочват се основните инвестиционни цели на фонда и на подфондовете с различен инвестиционен профил, определени в неговия правилник съгласно инвестиционната му политика.)

1.2. Инвестиционни ограничения за всеки подфонд в УПФ съгласно инвестиционната политика на фонда

	Динамичен подфонд в УПФ
--	-------------------------

№	Инвестиционни инструменти	Инвестиционни ограничения на подфонда (% от активите)
1.	Дългови финансови инструменти	
2.	Дялови финансови инструменти (акции, права и дялове)	<i>(посочва се минимален и максимален праг на инвестициите във финансови инструменти с променлив доход)</i>
3.	Банкови депозити	
4.	Инвестиционни имоти	

Балансиран подфонд в УПФ		
№	Инвестиционни инструменти	Инвестиционни ограничения на подфонда (% от активите)
1.	Дългови финансови инструменти	
2.	Дялови финансови инструменти (акции, права и дялове)	<i>(посочва се минимален и максимален праг на инвестициите във финансови инструменти с променлив доход)</i>
3.	Банкови депозити	
4.	Инвестиционни имоти	

Консервативен подфонд в УПФ		
№	Инвестиционни инструменти	Инвестиционни ограничения на подфонда (% от активите)
1.	Дългови финансови инструменти	
2.	Дялови финансови инструменти (акции, права и дялове)	<i>(посочва се минимален и максимален праг на инвестициите във финансови инструменти с променлив доход)</i>
3.	Банкови депозити	

1.3. Доходност на подфондовете в УПФ

Постигнатата доходност на всеки подфонд в УПФ за съответната година в процент се определя, като разликата между стойността на един дял на подфонда, валидна за последния работен ден на годината, и стойността на един дял на подфонда, валидна за последния работен ден на предходната година, се раздели на стойността на един дял на подфонда, валидна за последния работен ден на предходната година. Стойността на един дял може, както да се увеличава, така и да намалява в резултат на постигнатия положителен или отрицателен доход от инвестициите на подфонда.

Постигната номинална доходност на динамичен, балансиран и консервативен подфонд за последните 5 години

Представя се хистограма на доходността на всеки подфонд с данни за всяка календарна година от предходния петгодишен период (актуализира се ежегодно). Когато подфондът е осъществявал дейност за период, по-кратък от 5 години, се представя графика с данни за

периода на осъществяване на дейност от подфонда само за пълните календарни години, като този период се посочва в заглавието на графиката. Когато подфондът е осъществявал дейност за период, по-кратък от 1 година, не се предоставя тази информация. Изрично се посочват причините за предоставяне на информация за период, по-кратък от 5 години, съответно за непредоставянето ѝ.

Посочените резултати се отнасят за минал период и не следва да се считат като обещание за бъдещи резултати.

1.4. Инвестиционен риск на подфондовете в УПФ

Инвестиционният риск се характеризира с променливостта на постигнатата доходност от управлението на активите на всеки подфонд в УПФ. Показател за измерване на инвестиционния риск е стандартното отклонение на доходността. По-високи стойности на стандартното отклонение означават по-висока степен на променливост (волатилност) на постигнатата доходност и съответно по-голям риск.

Стандартно отклонение на доходността на динамичен, балансиран и консервативен подфонд за последните 5 години

Представя се хистограма на стандартното отклонение на доходността на всеки подфонд с данни за всяка календарна година от предходния петгодишен период (актуализира се ежегодно). Когато подфондът е осъществявал дейност за период, по-кратък от 5 години, се представя графика с данни за периода на осъществяване на дейност от подфонда само за пълните календарни години, като този период се посочва в заглавието на графиката. Когато подфондът е осъществявал дейност за период, по-кратък от 1 година, тази информация не се предоставя. Изрично се посочват причините за предоставяне на информация за период, по-кратък от 5 години, съответно за непредоставянето ѝ.

Посочените резултати се отнасят за минал период и не следва да се считат като обещание за бъдещи резултати.

Инвестиционната политика на пенсионния фонд, измененията в основните цели и ограничения на инвестиционната дейност, както и значението на показателите за постигнатата доходност и равнището на инвестиционния риск са достъпни в офисите на дружеството и на неговата интернет страница.

Допълнителна информация за доходността и стандартното отклонение на всички пенсионни фондове можете да намерите на сайта на КФН www.fsc.bg.

До 10-о число на месеца, следващ всяко календарно тримесечие, ПОД публикува на своята страница в интернет информация за обема и структурата на инвестициите по видове активи и емитенти на финансови инструменти за всеки подфонд в управлявания от него УПФ.

2. Такси и удържки

При управлението на подфондовете в УПФ ПОД събира следните такси и удържки:

Динамичен подфонд	
Наименование на таксата/удържката	Размер на таксата/удържката
<i>(посочват се изчерпателно всички такси и удържки съгласно правилника на УПФ)</i>	

Балансиран подфонд	
Наименование на таксата/удържката	Размер на таксата/удържката

<i>(посочват се изчерпателно всички такси и удръжки съгласно правилника на УПФ)</i>	

Консервативен подфонд	
Наименование на таксата/удръжката	Размер на таксата/удръжката
<i>(посочват се изчерпателно всички такси и удръжки съгласно правилника на УПФ)</i>	

3. Гаранции

ПОД е длъжно да гарантира brutния размер на преведените по индивидуалната Ви партида осигурителни вноски при определянето на пенсията Ви, съответно на еднократното или разсроченото изплащане при придобито право на пенсия от УПФ. Първоначално определеният размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост не може да бъде намаляван. Определените разсрочени плащания, съответно актуализираните и преизчислените разсрочени плащания, не може да се променят, освен при извършване на актуализация и преизчисляване.

Вие можете да получите допълнителна информация за дейността на ПОД:

- на тел. ... (тел. за контакти на ПОД);
- интернет страница на ПОД;
- от неговите осигурителни посредници и служители;
- от Комисията за финансов надзор - www.fsc.bg.

Вие можете да се запознаете с документите с основна информация за осигурените лица на останалите пенсионноосигурителни дружества на техните интернет страници.

<i>Моля, прочетете внимателно правилника на фонда, инвестиционната политика и Вашия осигурителен договор, техните разпоредби имат предимство пред този документ!</i>	Този документ е изготвен на г.
--	--------------------------------------